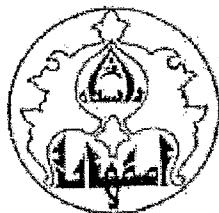

الله
الرحيم الرحيم

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروہ شیمی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی شیمی گرایش آلبوم

۱-۴-دیهیدروپیریدین‌ها توسط DDQ تحت تابش امواج ریزموج اکسایش

استاد راهنمای:

دکتر: حمیدرضا معماریان

پژوهشگر:

ماریہ قضاہی

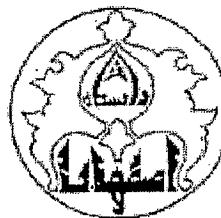
۱۳۸۷ ماه اسفند

آنچه از اطاعت و اذکار مسیح خواهد شد

٤٠١٦

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتكارات
و نوآوری‌های ناشی از تحقیق موضوع این پایان‌نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

پیووه شکارش سایان نامه
رهاش شده است
تحصیلات تكمیلی دانشگاه اصفهان

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم

گروه شیمی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته‌ی شیمی گرایش آلی

خانم ماریه قضاوی

تحت عنوان:

اکسایش ۱، ۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها توسط DDQ تحت تابش امواج ریزوفوج

در تاریخ ۱۲/۱۰/۸۷ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

امضا

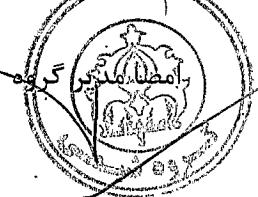
۱- استاد راهنمای پایان نامه دکتر حمیدرضا معماریان با مرتبه‌ی علمی استاد

امضا

۲- استاد داور داخل گروه دکتر حسین لقمانی خوزانی با مرتبه‌ی علمی استاد

امضا

۳- استاد داور خارج از گروه دکتر افshin فصلی

به نام خدای سزاوار پرستش

سخن گفتن اندر زبان آفرید
کریم خطاب خوش پوزش پذیر
به هر درکه شد هیچ عزت نیافت

به نام خدایی که جان آفرید
خداآوند بخشندۀ دستگیر
عزیزی که هر کز درش سر بتافت

بوسه می‌زنم بر دستان پدر و مادرم، فرشتگانی که با بودنشان بودنم معنا گرفت و تمام هستی ام را به پاس یک عمر صبوری، تقدیم نگاه مهربانشان خواهم کرد.

به ثمر رسیدن این پروژه را مرهون راهنمایی‌های استاد گرامی جناب آقای دکتر معماریان می‌دانم که فراتر از یک استاد راهنما در نهایت صبر و شکیبایی مرا تشویق و راهنمایی نموده‌اند. از خداوند منان برایشان آرزوی سلامتی، عزت و توفیق روز افزون را خواهانم.

از جناب آقای دکتر فصیحی و جناب آقای دکتر لقمانی که زحمت داوری و بازخوانی این پایان‌نامه را پذیرا شدند سپاسگزارم.

همچنین برخود واجب می‌دانم از مسئولین و کارکنان دانشکده شیمی قدردانی کرده و برای آنها سلامتی و توفیق روزافزون را آرزومندم.

از همه دوستان خوبم که صادقانه همراه من بودند و من را یاری کردند تشکر و سپاسگزاری می‌کنم.

توخشندود باشی و ما رستگار

خدایا چنان کن که سرانجام کار

تقدیم به بهترین همراهان زندگیم

پدرو مادر بزرگوارم

۹

خواهر و برادر عزیزم

چکیده

۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها (1,4-DHPS) دارای خاصیت دارویی و فعالیت بیولوژیکی هستند به عنوان مثال، ورود هرمون تیروئید، L-T₃ از خون به سلول یک مرحله اصلی و حیاتی در فرایند کمپلکس عمل هرمون تیروئید است و مشتقات دی‌هیدروپیریدین قادرند مانع جذب هرمون L-T₃ در سلول هپاتومای انسانی شوند. این ترکیبات به پیریدین مربوطه اکسید می‌شوند روش‌های متفاوت حرارتی و فتوشیمیایی برای اکسایش آنها پیشنهاد شده است. در بدن انسان، این ترکیبات بهوسیله آنزیم سیتوکروم P-450 درکبد به مشتقات پیریدین اکسید می‌شوند. به همین دلیل آرومات شدن این دسته ترکیبات امزوه بسیار مورد توجه قرار گرفته است. در این پژوهش ما DDQ را به عنوان یک اکسیدان قوی برای تبدیل کردن ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها به پیریدین مربوطه تحت شرایط امواج ریزموج معرفی می‌کنیم. از مزایای این روش پایین بودن نسبت اکسیدان به اکسید شونده (۱:۱) و کوتاه بودن زمان واکنش را می‌توان ذکر کرد.

کلید واژه: ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها، سلول هپاتومای انسانی، آنزیم سیتوکروم

فهرست مطالعه

عنوان	صفحه
فصل اول: مقدمه	
۱-۱- تاریخچه	
۱-۲- بررسی خصوصیات شیمیایی و صورتبندی دی‌هیدروپیریدین‌ها	۲
۱-۳- خواص دارویی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها	۶
۱-۴- سنتز ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها	۹
۱-۴-۱- سنتز به وسیله قارچ تخمیر نانوایی	۹
۱-۴-۲- سنتز با استفاده از اسکاندیم تریفلات (III)	۱۰
۱-۴-۳- سنتز ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها از طریق واکنش تراکمی	۱۱
۱-۴-۴- روش سنتز چند تایی همزمانی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها	۱۲
۱-۴-۵- سنتز ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها با استفاده از امواج ریزموج	۱۳
۱-۴-۶- فلز-اسید برونشتد برای سنتز کردن ترکیبات ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین	۱۴
۱-۴-۷- واکنش‌های ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها	۱۶
۱-۴-۸- اکسایش دی‌هیدروپیریدین‌ها	۱۶
۱-۴-۹- کاهش الکتروشیمیایی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها	۲۶
۱-۴-۱۰- سنتز پیریدین با استفاده از اکسایش آندی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین	۲۷
۱-۴-۱۱- توصیف عمومی DDQ	۲۸
۱-۴-۱۲- کاربرد DDQ در واکنش‌های آلی	۲۹
۱-۴-۱۳- سنتز بیریدین با استفاده از اکسایش آندی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین (Direct Cross-Dehydrogenative Coupling) CDC	۲۹
۱-۴-۱۴- اکسایش یک الکترونی DDQ	۳۱

عنوان

صفحه

۱-۳-۷-۱- واکنش ان-لاکتمها با DDQ ۳۲
۱-۴-۷-۱- عامل پیشبرنده فنیل الکیل استیلن در کربن پروپارژیلیک ۳۴
۱-۵-۷-۱- حلقه گشاوی α -اپوکسی کتون در مجاورت DDQ ۳۵
۱-۶-۱- بررسی واکنش‌های کمپلکس انتقال بار با DDQ ۳۵
۱-۷-۱- تیوسیانه کردن آروماتیک‌ها و هتروآروماتیک‌ها با استفاده از آمونیوم تیوسیانات و DDQ به‌کمک تابش امواج فرا صوت ۳۵
۱-۸-۱- مطالعه الکتریکی و اسپکتروسکوپی CT-کمپلکس‌های ۲-آمینو-۱،۳،۴-تیادی‌آزول با II-پذیرنده‌ها ۳۷
۱-۹-۱- بررسی تاثیر حلال‌های مختلف روی CT-کمپلکس ۳۸
۱-۱۰-۱- سنتز و بررسی ساختار اسپکتروسکوپی CT کمپلکس در واکنش ۲-۶-دی‌آمینو پیریدین (2,6-DAPY) با پذیرنده DDQ، تتراسیانو اتیلن و کلروانیل ۳۸
۱-۱۱-۱- واکنش‌های انتقال الکترون در شیمی ۳۹
۱-۱۲-۱- تئوری ۳۹
۱-۱۳-۱- امواج ریزموج ۴۰
۱-۱۴-۱- مقدمه ۴۲
۱-۱۵-۱- گرمای دی الکتریک امواج ریزموج ۴۱
۱-۱۶-۱- کاربرد امواج ریز موج در سنتز ترکیبات آلی ۴۴

فصل دوم: کارهای تجربی

۲-۱-۱- دستگاه‌های مورد استفاده ۴۶
۲-۱-۲- دستگاه تعیین نقطه ذوب ۴۸
۲-۱-۳- اجاق ریز موج (MW) ۴۶
۲-۱-۴- دستگاه ولتاوری چرخه‌ای (CV) ۴۶
۲-۱-۵- دستگاه ماوراء بنفس (UV) ۴۹
۲-۱-۶- طیف فروسرخ ۴۷

عنوان

صفحه

۱-۱-۵- طیف فروسرخ.....	۴۷
۲-۲- مواد مورد استفاده.....	۴۹
۳-۲- جداسازی و شناسایی محصولات.....	۴۹
۴-۲- روش سنتز تترا-بوتیل آمونیوم پرکلرات (TBAP).....	۴۸
۵-۲- ولتامتری چرخه‌ای DDQ در دوحلال متانول و استونیتریبل	۴۸
۶-۲- سنتز مواد اولیه.....	۴۸
۷-۲- سنتز مشتقات استری ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها	۴۸
۸-۲- سنتز مشتقات کتونی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها	۵۰
۹-۲- بهینه سازی مقدار DDQ	۵۲
۱۰-۲- اثرحلال روی زمان اکسایش ۱،۴-دی هیدروپیریدین‌ها به وسیله DDQ در دمای اتاق و تابش امواج ریزمحوج	۵۲
۱۱-۲- اکسایش ۱،۴-دی هیدروپیریدین‌ها توسط DDQ در دمای اتاق.....	۵۳
۱۲-۲- اکسایش مشتقات استری ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها: روش عمومی	۵۳
۱۳-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-فنیل-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴a)	۵۳
۱۴-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-(۳-نیتروفنیل)-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴b)	۵۴
۱۵-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-(۳-نیتروفنیل)-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴c)	۵۴
۱۶-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-(۴-نیتروفنیل)-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴d)	۵۴
۱۷-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-(۳-تی‌انیل)-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴e)	۵۴
۱۸-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-(۴-کلروفنیل)-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴f)	۵۵
۱۹-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-(۳-متوكسی‌فنیل)-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴g)	۵۵
۲۰-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-(۳-متوكسی‌فنیل)-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴h)	۵۵
۲۱-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-(۴-متوكسی‌فنیل)-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴i)	۵۸
۲۲-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-تری‌متیل-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴j)	۵۸
۲۳-۲- اکسایش دی‌اتیل ۲،۶-دی‌متیل-۴-(۲-فنیل‌اتیل)-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین-۳،۵-دی‌کربوکسیلات (۴۴k)	۵۸

عنوان

صفحة

٢-٩-٢- اکسایش مشتقات کتونی ١،٤-دی‌هیدروپیریدین‌ها ..... ٥٩.....	۵-۶-۱-۲-۹-۲- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-فنیل-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥a) ..... ٥٩.....
٢-٩-٢- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-(٣-نیتروفنیل)-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥b) ..... ٥٧.....	٢-٩-٣- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-(٣-نیتروفنیل)-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥c) ..... ٥٨.....
٤-٢-٩-٢- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-(٤-نیتروفنیل)-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥d) ..... ٥٨.....	٥-٢-٩-٢- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-(١-تی‌انیل)-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥e) ..... ٥٨.....
٦-٢-٩-٢- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-(٤-کلروفنیل)-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥f) ..... ٥٨.....	٧-٢-٩-٢- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-(٣-متوکسی‌فنیل)-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥g) ..... ٥٩.....
٨-٢-٩-٢- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-(٣-متوکسی‌فنیل)-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥h) ..... ٥٩.....	٩-٢-٩-٢- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-(١-متوکسی‌فنیل)-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥i) ..... ٥٩.....
١٠-٢-٩-٢- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-٢،٤،٦-تری‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (j) ..... ٥٩.....	١١-٢-٨-٢- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-(٢-فنیل‌اتیل)-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥k) ..... ٦٠.....
١٢-٢-٩-٢- اکسایش ٣،٥-دی‌استیل-٤-(١-فنیل‌اتیل)-٢،٦-دی‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین (٤٥l) ..... ٦٠.....	١-١٠-٢- اکسایش مشتقات استری ١،٤-دی‌هیدروپیریدین‌ها تحت تبلش امواج ریز موج: روش عمومی ..... ٦٠.....
٦١.....	١-١٠-٢- اکسایش دی‌اتیل ٢،٦-دی‌متیل-٤-فنیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین-٣،٥-دی‌کربوکسیلات (٤٤a) ..... ٦١.....
٦١.....	٢-١-١٠-٢- اکسایش دی‌اتیل ٢،٦-دی‌متیل-٤-(٣-نیتروفنیل)-١،٤-دی‌هیدروپیریدین-٣،٥-دی‌کربوکسیلات (٤٤b) ..... ٦١.....
٦١.....	٣-١-١٠-٢- اکسایش دی‌اتیل ٢،٦-دی‌متیل-٤-(٣-نیتروفنیل)-١،٤-دی‌هیدروپیریدین-٣،٥-دی‌کربوکسیلات (٤٤c) ..... ٦١.....
٦١.....	٤-١-١٠-٢- اکسایش دی‌اتیل ٢،٦-دی‌متیل-٤-(٤-نیتروفنیل)-١،٤-دی‌هیدروپیریدین-٣،٥-دی‌کربوکسیلات (٤٤d) ..... ٦١.....
٦٢.....	٥-١-١٠-٢- اکسایش دی‌اتیل ٢،٦-دی‌متیل-٤-(١-تی‌انیل)-١،٤-دی‌هیدروپیریدین-٣،٥-دی‌کربوکسیلات (٤٤e) ..... ٦٢.....
٦٥.....	٦-١-١٠-٢- اکسایش دی‌اتیل ٢،٦-دی‌متیل-٤-(٤-کلروفنیل)-١،٤-دی‌هیدروپیریدین-٣،٥-دی‌کربوکسیلات (٤٤f) ..... ٦٥.....
٦٢.....	٧-١-١٠-٢- اکسایش دی‌اتیل ٢،٦-دی‌متیل-٤-(٣-متوکسی‌فنیل)-١،٤-دی‌هیدروپیریدین-٣،٥-دی‌کربوکسیلات (٤٤g) ..... ٦٢.....
٦٢.....	٨-١-١٠-٢- اکسایش دی‌اتیل ٢،٦-دی‌متیل-٤-(٣-متوکسی‌فنیل)-١،٤-دی‌هیدروپیریدین-٣،٥-دی‌کربوکسیلات (٤٤h) ..... ٦٢.....
٦٣.....	٩-١-١٠-٢- اکسایش دی‌اتیل ٢،٦-دی‌متیل-٤-(٤-متوکسی‌فنیل)-١،٤-دی‌هیدروپیریدین-٣،٥-دی‌کربوکسیلات (٤٤i) ..... ٦٣.....
٦٣.....	١٠-١-١٠-٢- اکسایش دی‌اتیل ٢،٦-دی‌متیل-٤-٢،٤،٦-تری‌متیل-١،٤-دی‌هیدروپیریدین-٣،٥-دی‌کربوکسیلات (j) ..... ٦٣.....

عنوان

صفحه

۱۰-۲-۱-۱-اکسایش دی اتیل ۲،۶-دی متیل-۴-(۱-فنیل اتیل)-۱،۴-دی هیدروپیریدین-۳،۵-دی کربوکسیلات (۴۴۱)	۶۳
۱۰-۲-۲-اکسایش مشتقات کتونی ۱،۴-دی هیدروپیریدین‌ها تحت تابش امواج ریز موج: روش عمومی	۶۴
۱۰-۲-۱-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-فنیل-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵۸a)	۶۴
۱۰-۲-۲-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-(۲-نیتروفنیل)-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵b)	۶۴
۱۰-۲-۳-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-(۳-نیتروفنیل)-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵c)	۶۴
۱۰-۲-۴-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-(۴-نیتروفنیل)-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵d)	۶۵
۱۰-۲-۵-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-(۱-تی اتیل)-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵e)	۶۵
۱۰-۲-۶-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-(۴-کلوفنیل)-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵f)	۶۵
۱۰-۲-۷-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-(۲-متوکسیفنیل)-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵g)	۶۵
۱۰-۲-۸-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-(۳-متوکسیفنیل)-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵h)	۶۶
۱۰-۲-۹-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-(۴-متوکسیفنیل)-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵i)	۶۶
۱۰-۲-۱۰-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-۶،۴-تری متیل-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵j)	۶۶
۱۰-۲-۱۱-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-(۱-فنیل اتیل)-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵k)	۶۷
۱۰-۲-۱۲-۲-۱-اکسایش ۳،۵-دی استیل-۴-(۱-فنیل اتیل)-۲،۶-دی متیل-۱،۴-دی هیدروپیریدین (۴۵l)	۶۷
۱۱-۲- فرایند اکسایش دی هیدروپیریدین‌ها تحت گاز آرگون	۶۷

فصل سوم: بحث و نتیجه گیری

۱-۳-۱- مقدمه	۶۸
۱-۳-۲- تاثیر حلحل روی سرعت اکسایش	۷۰
۱-۳-۳- مقایسه سرعت اکسایش در دمای اتاق و تابش امواج ریز موج	۷۴
۱-۴- تاثیر استخلاف موقعیت ۴ بر روی سرعت اکسایش و نوع محصول تولید شده	۷۸
۱-۵- بررسی فرایند اکسایش تحت گاز آرگون	۸۴
۱-۶- مکانیسم پیشنهادی اکسایش	۸۶
۱-۷- مکانیسم اکسایش	۸۸

فهرست جدول‌ها

عنوان	
صفحه	
جدول ۱-۱-داده‌های بدست آمده از سنتر الکتروشیمیائی پیریدین‌ها.....	۲۷
جدول ۱-۲-۱-ماکریزم جذب CT-کمپلکس اکساتومید-DDQ در حلال‌های مختلف در دمای ۲۹۸ کلوین.	۳۷
جدول ۱-۳-داده‌های اسپکتروسکوپی برای تشکیل کمپلکس پیریدین- (2,6-DAPY).....	۳۸
جدول ۱-۴- مقایسه انواع تابش و انرژی‌های پیوند.....	۴۱
جدول ۱-۵- اثر گرما روی حلال‌های قطبی تحت تاثیر امواج ریزموچ.....	۴۴
جدول ۱-۶-نتایج حاصل از سنتر مشتقات استری ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.....	۴۹
جدول ۲-۱- نتایج حاصل از سنتر مشتقات کتونی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.....	۵۱
جدول ۲-۲- مقدار مواد اولیه استفاده شده.....	۵۲
جدول ۲-۳- نتایج حاصل از بهینه کردن مواد اولیه تحت شرایط امواج ریز موچ.....	۵۲
جدول ۳-۱- اکسایش ترکیب ۴۴f در حضور DDQ در حلال‌های مختلف.....	۷۰
جدول ۳-۲- اکسایش مشتقات استری ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.....	۷۶
جدول ۳-۳- اکسایش مشتقات کتونی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.....	۷۷
جدول ۴-۱- محاسبات نیمه تجربی PM3 برای مشتقات استری ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.....	۷۹
جدول ۴-۲- محاسبات نیمه تجربی PM3 برای مشتقات کتونی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.....	۸۰
جدول ۴-۳- میزان انحراف N_1 و C_4 از سطح حلقه با استفاده از محاسبات نیمه تجربی PM3 برای برخی از مشتقات استری ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.....	۸۵
جدول ۷-۳- میزان انحراف N_1 و C_4 از سطح حلقه با استفاده از محاسبات نیمه تجربی PM3 برای برخی از مشتقات کتونی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.....	۸۶
جدول ۸-۳- اکسایش ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها در غیاب اکسیژن.....	۸۷

فهرست شکل‌ها

عنوان	
صفحه	
۱	شکل ۱-۱- ساختار کلی $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$.
۲	شکل ۱-۲- ساختار کلی NADH
۲	شکل ۱-۳- ایزومرهای دی هیدروپیریدین
۴	شکل ۱-۴- ساختار $4\text{-آریل}-4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$.
۵	شکل ۱-۵- قرار گرفتن استخلاف 3-نیتروفنیل در موقعیت شبه محوری و هیدروژن در موقعیت شبه استوایی
۵	شکل ۱-۶- قرار گرفتن استخلاف 3-نیترو فنیل در موقعیت شبه استوایی و متیل در موقعیت شبه محوری
۶	شکل ۱-۷- ساختار نیتروفوریل استخلافدار شده در موقعیت 4 ترکیبات $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$.
۷	شکل ۱-۸- ترکیب دارویی Amlodipine
۸	شکل ۱-۹- مکانیسم بهدام اندازی اکسیژن یکتایی بهوسیله $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$.
۹	شکل ۱-۱۰- سنتز به وسیله قارچ تخمیر نانوایی
۱۰	شکل ۱-۱۱- سنتز $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ با استفاده از اسکاندیم تریفلات (III)
۱۱	شکل ۱-۱۲- سنتز $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ با استفاده از آنیلین.
۱۱	شکل ۱-۱۳- سنتز $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ های نامتقارن با مرکز کایرال.
۱۲	شکل ۱-۱۴- سنتز هانش
۱۳	شکل ۱-۱۵- سنتز به روش چند ترکیبی.
۱۴	شکل ۱-۱۶- سنتز $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ در حضور هگزامتیلن تترآمین تحت تابش امواج ریزموج
۱۵	شکل ۱-۱۷- سنتز $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ با استفاده از فلز-اسید برونشتد.
۱۶	شکل ۱-۱۸- سنتز $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ با استفاده از اسید برونشتد فعال نوری.
۱۷	شکل ۱-۱۹- اکسایش $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ بهوسیله Ru(III)
۱۸	شکل ۱-۲۰- آرومات شدن توسط منگنز دی اکساید و DDQ
۱۸	شکل ۱-۲۱- اکسایش $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ با استفاده از بیسموت نیترات ۵ آبه.
۱۹	شکل ۱-۲۲- اکسایش $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ بهوسیله کمپلکس (اوره-هیدروژن پراکساید UHP).
۱۹	شکل ۱-۲۳- آرومات شدن $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ بهوسیله TBPPDC تحت شرایط امواج ریزموج و حرارت.
۲۰	شکل ۱-۲۴- آرومات شدن $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ با استفاده از منگنز دی اکساید تحت شرایط امواج ریزموج
۲۰	شکل ۱-۲۵- اکسایش $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ ها بهوسیله فنیل یداین (III) بیس تری فلوئوراستلت یا سولفور.
۲۱	شکل ۱-۲۶- اکسایش نوری $4,1\text{-دی} \text{هیدروپیریدین}$ ها.

عنوان

صفحه

شکل ۱-۲۷- اکسایش فتوشیمیابی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین در حضور اکسیژن و آرگون.....	۲۲
شکل ۱-۲۸- اکسایش فتوشیمیابی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌های نامتقارن در حضور اکسیژن.....	۲۳
شکل ۱-۲۹- آرومات کردن ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها بهوسیله کاتالیست ۹-فنیل-۱۰-متیل‌اکریدینیوم و مولکول اکسیژن.....	۲۴
شکل ۱-۳۰- مکانیسم اکسایش ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین بهوسیله Oxone.....	۲۵
شکل ۱-۳۱- سینتیک کاهش اولفین‌های مزدوج با گروه‌های الکترون کشندۀ بهوسیله استرهای هانش.....	۲۶
شکل ۱-۳۲- مکانیسم اکسایش ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.....	۲۸
شکل ۱-۳۳- CDC بین بنزیل اترها و کتون‌های ساده با استفاده از DDQ.....	۲۹
شکل ۱-۳۴- مکانیسم CDC بین بنزیل اترها و کتون‌های ساده با استفاده از DDQ.....	۳۰
شکل ۱-۳۵- اکسایش یک الکترونی DDQ.....	۳۱
شکل ۱-۳۶- واکنش ان-لاکتم‌ها با DDQ.....	۳۲
شکل ۱-۳۷- بررسی اکسایش عامل‌دار کردن الکیل استیلن‌ها.....	۳۳
شکل ۱-۳۸- حلقه گشایی α -اپوکسی کتون در مجاورت DDQ.....	۳۴
شکل ۱-۳۹- دو مکانیسم برای واکنش تیوسیانه کردن ترکیبات آروماتیک و هتروآروماتیک‌ها.....	۳۵
شکل ۱-۴۰- تشکیل CT کمپلکس بین ۲-آمینو-۱،۴-تیادی ازویل و ۱،۴-بنزوکینون‌ها.....	۳۶
شکل ۱-۴۱- ۶-دی‌آمینو پیریدین.....	۳۸
شکل ۱-۴۲- پلاریزاسیون دوقطبی.....	۴۲
شکل ۱-۴۳- هدایت یونی.....	۴۳
شکل ۱-۴۴- واکنش حلقه‌زایی ۱،۴-دوقطبی N -متیل- α -فنیل‌نایترن با دوقطبی دوست‌های فلورهای دارشده.....	۴۵
شکل ۱-۴۵- واکنش حلقه‌زایی ۱،۴-دوقطبی نایترن با آلکن بدون استفاده از حلحل.....	۴۵
شکل ۱-۱- سنتز مشتقات استری به روش هانش.....	۴۹
شکل ۱-۲- روش سنتز هانش برای مشتقات کتونی.....	۵۱
شکل ۱-۳- اکسایش ۳،۵-دی‌استیل-۴-(۲'-فنیل‌اتیل)-۶-دی‌متیل-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین.....	۹۱
شکل ۱-۴- اکسایش ۳،۵-دی‌استیل-۴-(۱'-فنیل‌اتیل)-۶-دی‌متیل-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین.....	۹۱
شکل ۱-۵- اکسایش ترکیب ۴۴f در حضور DDQ در حلحل‌های مختلف.....	۷۰
شکل ۱-۶- ولتاوموگرام چرخه‌ای DDQ در دو حلحل استونیتریل و متانول.....	۷۲
شکل ۱-۷- بررسی تاثیر حلحل بر DDQ	۷۳

عنوان

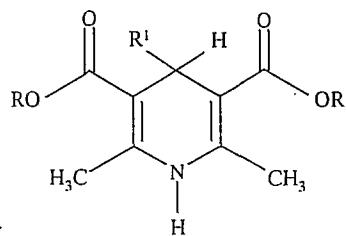
صفحه

شکل ۴-۳- بررسی پایداری TS یک مولکول قطبی در شرایط حرارتی و امواج ریز موج نسبت به حالت پایه GS	۷۵
شکل ۵-۳- اکسایش مشتقات استری ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.	۷۶
شکل ۶-۳- اکسایش مشتقات کتونی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها.	۷۷
شکل ۷-۳- فرم s-trans کربونیل با پیوند دوگانه.	۷۹
شکل ۸-۳- فرم s-trans کربونیل با پیوند دوگانه در کتون و استر.	۸۰
شکل ۹-۳- چهار نوع صورتیندی برای ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین.	۸۱
شکل ۱۰-۳- شکست پیوند NH	۸۲
شکل ۱۱-۳ ترسیم ساختار سه ترکیب استری ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین به وسیله Hyperchem	۸۳
شکل ۱۲-۳- فرم s-trans کربونیل با پیوند دوگانه در کتون و استر.	۸۵
شکل ۱۳-۳- طیف مأواه بنفس دو ترکیب DDQ و شاهد ۴۴f در حلحل استونیتریل.	۹۰
شکل ۱۴-۳- طیف مأواه بنفس دو ترکیب DDQ و شاهد ۴۴f در حلحل متانول.	۹۰

فصل اول: مقدمه

۱-۱-تاریخچه:

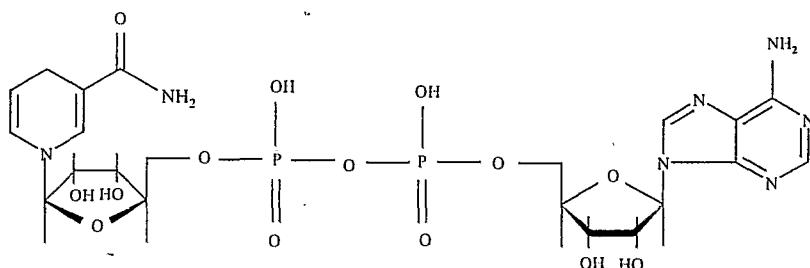
هانش^۱ در سال ۱۸۸۲ اولین دی‌هیدروپیریدین (دی‌آلکیل ۱،۴-دی‌هیدرو-۲،۶-دی‌متیل‌پیریدین-۵-دی‌کربوکسیلات) را سنتر کرد [۱] و بعد از آن شیمی دی‌هیدروپیریدین‌ها آغاز شد. ۵۰ سال بعد تغییراتی روی سنتر این ترکیبات انجام شد و بعضی از واکنش‌های دی‌هیدروپیریدین‌هایی که به شکل (۱-۱) بودند مورد مطالعه قرار گرفتند.

شکل ۱-۱ ساختار کلی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین

¹Hantzsch

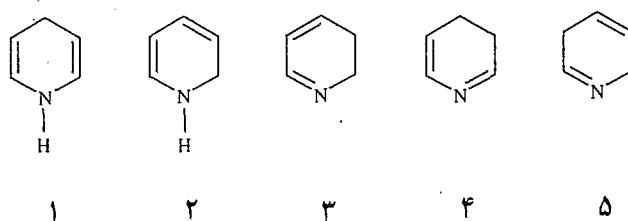
دی‌هیدروپیریدین‌ها همانند آنزیم کاهش یافته نیکوتین آمید آدنین دی‌نوکلئوتید^۱ (NADH) که ساختار کلی از آن در شکل (۲-۱) نشان داده شده، می‌باشد و توانایی منحصر به فرد این ترکیبات در سیستم‌های بیولوژیکی، کاهش گروه‌های عاملی غیراشباع (کربونیل‌ها، اولفین‌های مزدوج و غیره ...) است [۲].

شکل ۲-۱ ساختار کلی NADH

۲-۱- بررسی خصوصیات شیمیایی و صورت‌بندی^۲ دی‌هیدروپیریدین‌ها

در بحث تئوری ۵ ایزومر ۵- برای دی‌هیدروپیریدین‌ها پیشنهاد شده است که از بین آن‌ها دو ساختار ۱- (۱) و ۲- (۲) به دلیل شرکت جفت الکترون نیتروژن در مزدوج شدن با سیستم Π و همچنین داشتن بیشترین تعداد مراکز کربنی با هیبرید² sp²، بیشتر شناخته شده‌اند (شکل ۳-۱) [۳].

شکل ۳-۱ ایزومرهای دی‌هیدروپیریدین

البته به کمک پیشرفت‌هایی که در زمینه تکنیک‌های طیف‌سنجی شده است می‌توان بین ساختارهای ۱- ۴، ۱- دی‌هیدروپیریدین‌ها و ۲- آن‌ها تفاوت قابل ملاحظه‌ای گذاشت [۴]. مطالعه روی واکنش‌های انتقال هیدروژن و

¹Coenzyme reduced nicotinamide adenine dinucleotide

²Conformation

تعادلاتان نشان داده که از نظر ترمودینامیکی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها پایداری بیشتری را نسبت به ۲،۶-دی‌هیدروپیریدین‌ها دارند [۵].

بررسی‌های انجام شده روی حلقه فعال آناتاگونیست ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها نشان داده که این ترکیبات دارای صورت‌بندی قایقی و مسطح می‌باشند و این حالت کمک به تقویت فعالیت آن‌ها می‌کند [۶]. محمودیان و ریچارد^۱ از تئوری MO برای مطالعه گروه‌های عاملی در موقعیت ۵،۶^۲ حلقه استفاده کردند. آن‌ها نشان دادند که صورت‌بندی ap (anti-periplanar) استر غیر مسطح با حلقه دی‌هیدروپیریدین در فعالیت آنگونیست نقش دارد در صورتی که یک نوآرایی به فرم مسطح روی فعالیت آناتاگونیست آن تأثیر می‌گذارد [۷]. حضور استخلاف‌های الکترون کشته از قبیل NO_2 , CN , CO_2R , COR در موقعیت ۳،۵ دی‌هیدروپیریدین‌ها به دلیل رزونانس و توسعه سیستم مزدوج، باعث پایداری سیستم شده ولی استخلاف‌های الکترون دهنده همانند OC_6H_5 , SC_6H_5 اثر ناپایدار‌کننده‌ای را دارد [۸].

داده‌های pK_a نشان می‌دهند که پیوند NH نوع دوم در ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها دارای خصلت اسیدی بیشتری (۱۹/۸) نسبت به پیوند NH نوع اول در استامید (۲۵/۵) است و قابل مقایسه با NH نوع دوم در کربازول آروماتیک می‌باشد ($pK_a = ۱۹/۹$). آئیون ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین هاشم، می‌تواند ساختار مسطح یا هموآروماتیک نزدیک به مسطح را به خود بگیرد به طوری که بار منفی روی نیتروژن، به طور مؤثر غیر مستقر شده و به سمت گروه‌های کربونیل در موقعیت ۳ او ۵ کشیده شود. پیوند N-H در ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها ممکن است به صورت جور^۳ یا ناجور^۴ شکسته شود اثری پیوند در شکست جور خیلی بیشتر از اثری پیوند NH در شکست ناجور است در نتیجه نیتروژن رادیکالی خیلی ناپایدارتر از نیتروژن بارداری است که توسط حلال، حلال‌پوشی شده است [۹]. بررسی طیف ماوراء بنفس ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها نشان داده که حضور استخلاف در موقعیت ۴ باعث جابه‌جایی جذب به سمت طول موج‌های آبی می‌شود که به دلیل اثرات فضایی در نتیجه دافعه غیر پیوندی استخلاف موقعیت ۴ و کورموفورهای همسایه در موقعیت‌های ۳ و ۵ می‌باشد. گاهی اوقات اثرات فضایی کم ولی تأثیرات الکترونی زیاد است به عنوان مثال می‌توان به استخلاف سیانو در موقعیت ۴ اشاره کرد که در این حالت باز جابه‌جایی به سمت طول موج‌های آبی خواهد بود [۱۰].

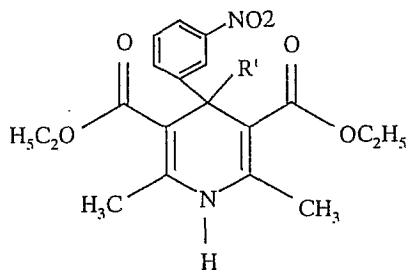
¹Richard

²Homolytic

³Heterolytic

مطالعات اشعه X در مورد ۴-آریل-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها نشان می‌دهد که این ترکیبات دارای صورت‌بندی قایقی مسطح می‌باشند و استخلاف آریل موقعیت شبه محوری^۱ و عمود بر صفحه دی‌هیدروپیریدین را به خود می‌گیرد در حالی که H موقعیت شبه استوایی^۲ را اشغال می‌کند که علت آن دافعه بین استخلاف آریل و گروه‌های استری در موقعیت ۳ و ۵ می‌باشد.

هم‌چنین بررسی ساختمان X-ray ترکیبات ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین a,b^۶ نشان می‌دهد (شکل ۱-۴) که در ترکیب ۶a شکل (۱-۵) وقتی هیدروژن در موقعیت ۴ با گروه متیل تعویض گردید و ترکیب ۶b شکل (۶-۱) به دست می‌آید، در این حالت گروه آریل (۳-نیتروفنیل) در موقعیت ۴ به حالت شبه استوایی در آمده و گروه متیل به ناچار در موقعیت شبه محوری قرار می‌گیرد. هر چند که به علت دافعه فضایی گروه متیل به نظر می‌رسد که موقعیت محوری برای گروه متیل زیاد ایده‌آل نباشد. البته لازم به ذکر است که فعالیت دارویی ۱،۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها به دلیل قرار گرفتن استخلاف ۴-آریل در موقعیت محوری می‌باشد [۱۱].

۶a $R'=H$

۶b $R'=CH_3$

شکل ۱-۴ ساختار ۴-آریل-۱،۴-دی‌هیدروپیریدین

^۱Pseudoaxial

^۲Pseudoequatorial